

Mitä tehdä, jos kyy puree koiraa?

Teksti: Terhi Multamäki, pieneläinhoitaja,
Yliopistollinen eläinsairaala

Aurinkoiset ja lämpimät kevätpäivät huhti-toukokuussa saavat kyyt liikkeelle talvipesistään. Keväisin kyyt ovat vaarallisimmillaan, sillä ne ovat talven jäljiltä hitaita ja kankeita liikkumaan, ja niiden myrkkyyvarastot ovat täynnä, koska ne eivät ole syöneet eli tyhjentäneet myrkkyyään metsästäessään pienjyrsijöitä.

Koira saa kyynpureman yleensä niin, että se menee uteliaana tutkimaan tai jahtaamaan käärmettä. Metsässä nopeasti liikkuvaan koiraan kyy ei ehdi reagoida välttämättä mitenkään, vaikka koira juoksisi sen yli. Kyy puree yleisimmin koiraa joko pään alueelle tai etujalkaan. Kyynpurema erottuu yleensä kahtena neulanpistomaisena, verestävänä reikänä, n. 3 - 4 mm:n päässä toisistaan.

Purema-alue alkaa turvota voimakkaasti, on hyvin kipeä ja koira muuttuu vaisuksi. Etujalassa oleva purema on usein pahempi kuin päässä oleva, sillä jaloissa on isot veri- ja imusuonet, joita pitkin myrkkyy leviää nopeasti raajojen liikkeessa. Päässä on pienemmät suonet, eikä päähän kohdistu niin paljon liikettä. Koiralle voi oireina tulla oksentelua, kuolaamista, hengitysvaikeuksia (kuonon ja kaulan alueen puremat), vatsakipua, ripulia ja verinen virtsa. Hyvin vakavia oireita ovat kouristelu ja tajuttomuus. Oireiden vakavuuteen vaikuttavat koiran koko, ikä, yleiskunto, mahdollinen yliherkkyys, puremakohdan sijainti ja ruiskutetun myrkyn määrä.

Jos näet kyyn purevan koiraa tai puremasta on epäily, niin pyri pitämään koira mahdollisimman liikkumattomana, jotta myrkkyy ei pääsisi leviämään nopeasti elimistössä. Koiraa pitäisi kantaa, mutta jos se ei ole mahdollista, niin sitä pitää kävelyttää hitaasti. Puremakohtaa ei pidä kosketella, sillä se nopeuttaa myrkyn leviämistä. Koira tulee aina viedä viipymättä eläinlääkäriin.

Kyytabletteja ei saa antaa. Ne voivat peittää myrkytyksen oireita, eikä niistä ole hyötyä kyynpureman hoidossa, vaan ne voivat päinvastoin jopa pahentaa myrkyn vaikutusta sisäelimissä. Mitään tulehduskipulääkkeitä ei saa myöskään antaa, sillä ne kuormittavat sisäelimiä, kuten kyynmyrkkyykin. **ENSIAPUNA SIIS AINA VIIPYMÄTTÄ ELÄINLÄÄKÄRIIN!**

Eläinlääkärissä koiralle annetaan nesteytystä suoneen suuri määrä lyhyen ajan sisällä (ns. bolus) ja sen jälkeen muutaman tunnin nestehoito. Tällä pyritään laimentamaan myrkyä vaikutusta elimistössä. Kipuun koira saa opioidi-pohjaisen kipulääkityksen. Verinäytteestä tutkitaan munuais- ja maksa-arvot, veren proteiinit, punasolut, valkosolut ja hyytymistekijät. Jos veriarvot ovat kunnossa ja oireet lievät, niin nestehoito ja kipulääkitys riittävät yleensä hoidoksi. Antibiootti aloitetaan ainoastaan, jos puremakohta on tulehtunut. Tarvittaessa voidaan aloittaa mahansuojälääkitys.

Kotona seurataan virtsan erittymistä ja yleisvointia. Jos pissaa tulee vähän tai ei lainkaan, tai koiran yleisvointi on huono, niin eläinlääkäriin on otettava välittömästi uudestaan yhteyttä. Veriarvot olisi hyvä kontrolloida parin viikon kuluttua.

Jos koiran veriarvoissa on muutoksia tai koira on huonossa kunnossa, niin koiralle voidaan antaa Yliopistollisessa eläinsairaалassa kyyvasta-ainetta (EVVA European Viper Venom Antiserum). Vasta-aine tulisi antaa vuorokauden sisällä puremasta. Eläinlääkäriasemilla ei yleensä ole vasta-ainetta varastoissaan joitain poikkeuksia lukuun ottamatta. Vasta-aineen hinta on n. 100 e.

Hyvin huonokuntoinen koira voi tarvita tehohoitoa eläinsairaalan teho-osastolla. Yliopistollisen eläinsairaalan päivystysalueen (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi) ulkopuolella asuville koirille eläinlääkäri voi antamansa ensiavun jälkeen tarvittaessa kirjoittaa lähetteen jatkohoitoon eläinsairaalaan.

Jos kyy puree

- pidä koira liikkumattomana
- vie koira välittömästi eläinlääkäriin
- ei kyytablettia
- ei tulehduskipulääkkeitä

